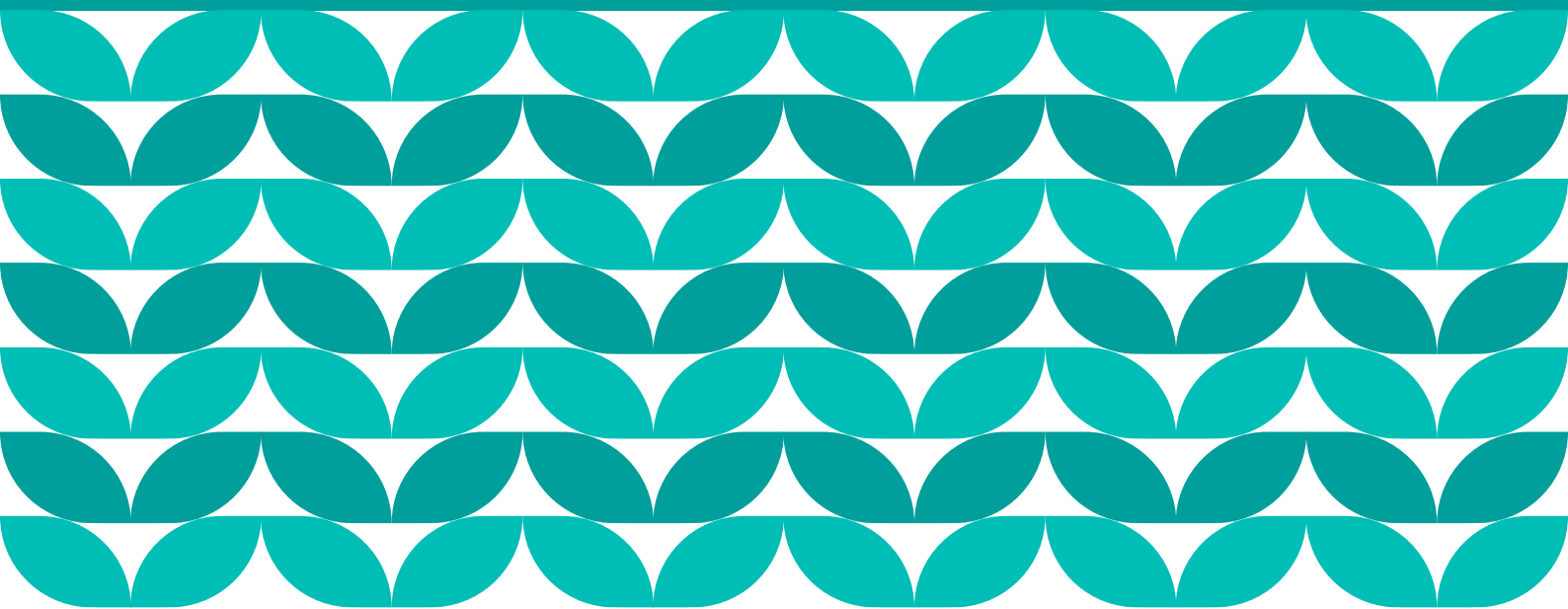

Järvenpää

Järvenpään osallisuusmalli 2021–2025

Syvä yhteys on Järvenpääasia

Sisällysluettelo

Mitä osallisuus on?	3
1. Osallisuus Järvenpäässä	4
1.1. Osallisuuden periaatteet	4
1.2. Osallisuuden kiertokulku	5
2. Osallisuusmallin tekijät ja prosessi	6
3. Osallisuusmalli	8
3.1. Vuorovaikutus – tieto-osallisuus	10
3.2. Yhteisöllisyys – toimintaosallisuus	11
3.3. Kehitä kaupunkia – suunnitteluosallisuus	12
3.4. Yhteinen hyvä – päätöksenteko-osallisuus	13
3.5. Osallisuuden painopisteet 2021–2025	14
4. Osallisuusmallin toteutus	19
5. Onnistumisen arviointi	20
6. Liitteet	22
LIITE 1: Osallisuusmallin suunnittelu vuosittain	22
LIITE 2: Keskeisiä osallisuuden ja Järvenpään mallissa esiintyviä käsitteitä	23

Mitä osallisuus on?

Osallisuus on laeva käsite, josta puhutaan eri painotuksin. Toimijasta riippuen osallisuus nähdään kansalaisuuden, aktivoinnin, yhdenvertaisten palvelujen, ihmisoikeuksien ja demokratian, merkityksellisyyden ja mahdollisuuksien näkökulmista.

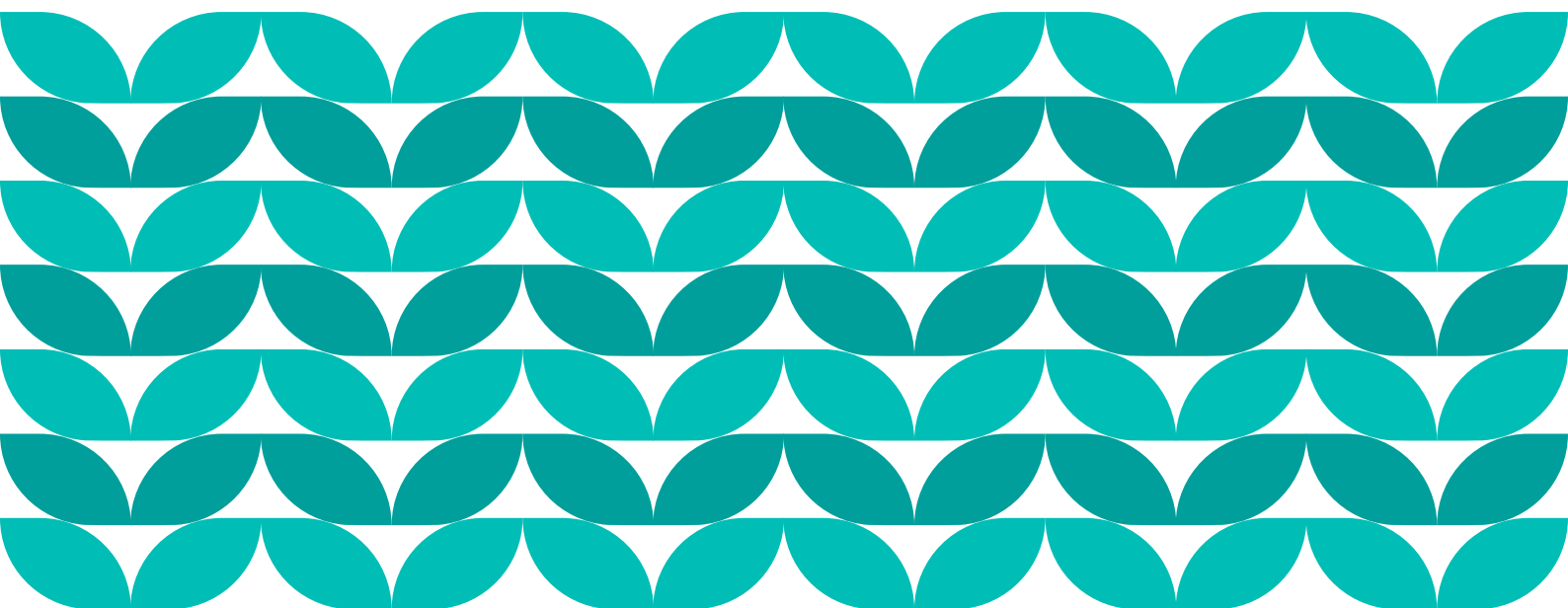

Osallisuus on liittymistä, kuulumista, yhteisyyttä ja vuorovaikutusta, mukaan ottamista, osallistumista ja tähän liittyen vaikuttamista ja demokratiaa. Se on myös kaiken edellä mainitun järjestämistä ja johtamista. Näin määrittelee Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkijajoukko vuonna 2017 työpaperissa [Mitä osallisuus on: osallisuuden viitekehystä rakentamassa](#).

Osallisuus on kuulumista sellaiseen kokonaisuuteen, joka lisää hyvinvointia ja elämän merkityksellisyyttä. Osallisuus on vaikuttamista oman elämänsä

kulkuun, mahdollisuuksiin, toimintoihin, palveluihin ja joihinkin yhteisiin asioihin.

Kunnissa osallisuuden edistäminen on osa kunnan ja koko kunta-alan uudistumista. Esimerkiksi Kuntaliitossa osallisuuden tukimuodot ulottuvat edustuksellisen demokratian ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittämiseen. Kuntaliiton lisäksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen yllä mainittu Sokra-hanke on arvokas lähde kunnille osallisuuden kulttuurin muodostamiseen.

1.

Osallisuus Järvenpäässä

Osallisuuden kehittäminen perustuu kunta- ja perustuslakiin ja Järvenpään kaupunkistrategiaan 2020–2025.

Järvenpäälle on luotu osallisuusmalli, joka ohjaa kaupungin toimintaa osallisuuden edistämässä sekä tukee kaupunkilaisten omaehtoista aktiivisuutta osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Osallisuusmalli osoittaa, että osallisuus on Järvenpään kaupungin rakenteessa.

Osallisuuden ja Järvenpään mallissa esiintyviä käsitteitä voit tarkastella liitteessä 2 (s.23).

Osallisuusmalli

- kuvaa, mitä tarkoitamme osallisuudella
- kertoo kuntalaiselle, miten Järvenpäässä voi osallistua ja vaikuttaa
- asettaa tavoitteet osallisuuden edistämiseksi
- ohjaa kohti osallistuvaa kulttuuria.

1.1. Osallisuuden periaatteet

Kaupungin osallisuustyö perustuu tavoitteeseen, että kaikilla on samat mahdollisuudet osallistua, toimia ja vaikuttaa asuinalueellaan sekä koko kaupungissa.

Järvenpää pitää huolta asukkaistensa ja palvelun käyttäjiensä vaikuttamismahdollisuuksista siten, että edistämme avointa hallintoa, valmistelua ja päätöksentekoa. Järvenpään tehtävä on kuntalain 1 §:n mukainen: asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen on päämäärä kaikessa kaupungin toiminnassa.

Kuntalaisten osallisuutta luodaan tasavertaisesti. Erityisesti heikommassa asemassa olevien ja erityisryhmien osallisuutta tulee edistää. Palvelun käyttäjä

pääsee kehittämään toimivaa arkea osallistumalla palveluiden kehittämiseen. Järvenpäässä palaute on eteenpäin vievä voima, uudistumme ja arvioimme vaikutuksia yhdessä. Tarkkailemme osallisuuden toteutumista ja sen vaikutuksia.

Järvenpää kehittyy kumppanuudessa. Kumppanuudessa vuorovaikutus on syvästi kuuntelevaa, valtaa jakavaa ja neuvottelevaa.

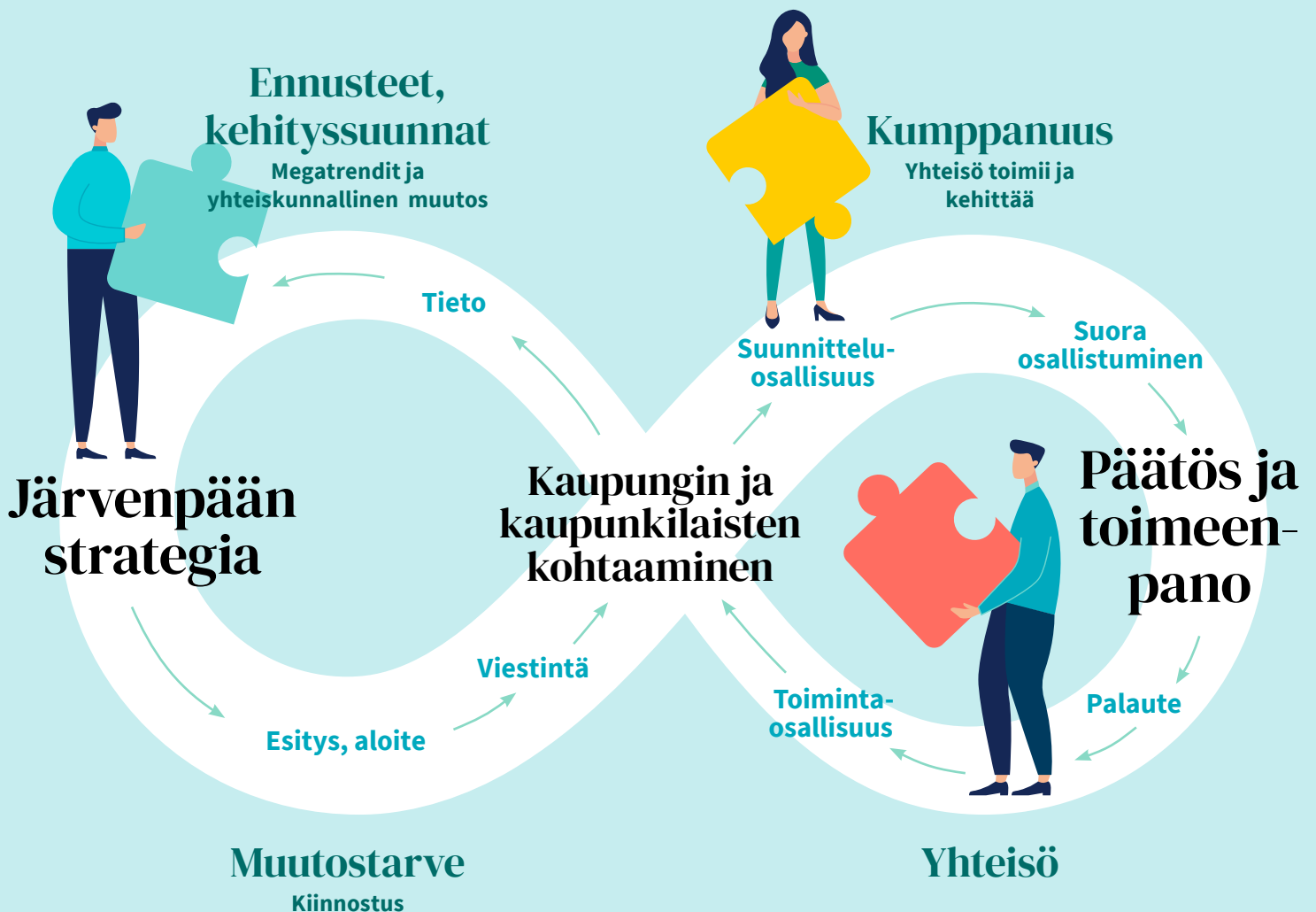
1.2.

Osallisuuden kiertokulku

Osallisuusmalli on toiminnallinen malli, joka elää, päivittyy ja vastaa ajan ilmiöihin notkeasti.

Osallisuusmalli ja palvelualueen vuosisuunnitelmat muodostavat rungon osallisuuden suunnittelulle. Osallisuussuunnitelmaan kirjataan teemat, tavoitteet ja toimet ja toimia ja niiden vaikutusta seurataan. Järvenpäässä osallisuus on viestinnän tapaan tuki-palvelu palvelualueille.

Osallisuus syvenee yhdessä tehden – osallisuuden kiertokulku:

2.

Osallisuusmallin tekijät ja prosessi

Vuosina 2018–2021 arviolta 800 osallistujaa on vaikuttanut osallisuusmallin valmisteluun. Menetelminä olivat fasilitoitu vapaa keskustelu ja vuorovaikutteiset verkkotyöpajat. Työtä on tehty luottamushenkilöiden, henkilöstön, yhdistysten, vaikuttamistoimielinten ja kaupunkilaisten avoimissa työpajoissa.

Kaupunkilaisten ja henkilöstön näkemys: osallisuus vie eteenpäin

Kaupunkilaisten ja henkilöstön yhteisistä tarkasteleista kirjattiin muistio, joka hyväksyttiin osallistujilla työpajan jälkeen. Kaupungin palvelualueiden johtoryhmien, poliittisten elinten ja vaikuttamistoimielinten huomiot ovat viety tähän osallisuusmalliin. Kaupunkilaisten kuulemisessa nousi esiin se, että osallisuutta edistetään parhaiten kaupunkilaisilta kysymällä; kaupunkilaisten näkemysten tulee antaa ohjata osallisuustyötä. Osallisuuden mittaamisessa ja arvioinnissa kiinnitettiin huomio siihen, että osal-

listujamäärien sijaan tärkeämpää on pystyä osoittamaan se, millainen vaikutus osallistumisella on ollut.

Nykyisin tarjolla olevista keinoista avustukset, yhteiskäyttötilat ja paneutunut palvelu ovat osallisuutta parhaimmillaan. Sanomisen kulttuuria ja turvallista tilaa sanomiselle järjestö- tai puoluekannasta riippumatta on edelleen vahvistettava. Vielä lisättiin, että osallisuutta ja yhdistysaktivismia ei suoritakaan tule ajatella yhtenä ja samana asiana, vaan rakentaa ja vahvistaa väyliä omaehtoiseen vaikuttamiseen ilman järjestötaustaa.

Osallisuusmallin tekemiseen osallistuneet olivat

Osallistujamäärien sijaan tärkeämpää on pystyä osoittamaan se, millainen vaikutus osallistumisella on ollut.

yhtä mieltä siitä, että osallisuuden tulee konkretisoida kasvoiksi, käsiksi, ohjaukseksi ja opastukseksi. Tässä yhteydessä erityisesti mainittiin Kaupunkikehityksen palvelualue, jota ohjaava laki ja prosessit ovat monelle kaupunkilaiselle vieraita.

Kaupunki tarvitsee tapahtumaosallisuutta: sekä kaupunginosa- että keskustatapahtumia. Kuulemisissa ehdotettiin koulujen hyödyntämistä alueen keskuksina, esimerkiksi yhdistysten ja kulttuuri-toimijoiden vetämänä: enemmän kerhotoimintaa, läksykerhoja, koulumummoja ja -vaareja.

Kaupungin tilaisuuksiin toivottiin vuorovaikutteisuutta. Asukasiltoja ja vastaavia toivottiin järjestettävän helposti saavutettavina verkkotilaisuuksina. Kaupungin omiin viestintäkanaviin toivotaan vuorovaikutuksen mahdollisuuksia, keskusteluja ja kyselyitä. Hyvä tapa rakentaa järvenpääläisten keskinäistä vuorovaikutusta on kumppanuuksien syventäminen ja uusien kumppaneiden etsintä ja haku. Kaupun-

kilaisten, päättäjien ja johtavien viranhaltijoiden keskinäisiä vuorovaikutus- ja kuulemistilaisuuksia toivotaan jatkettavan.

Käyttäjäosallisuutta voi lisätä suunnitteluun, kun muotoillaan tai uudistetaan palveluita. Kaupungin työntekijän arvokasta ammattitaitoa on osata tulkita kuulemaansa, jotta vapaaehtoisten kehittäjien, kumppanien ja (kokemus)asiantuntijoiden näkemykset pystytään soveltamaan palvelunkehittämiseen. Erityisesti lapsivaikutusten arviointi toivottiin tehtäväksi osallistaen.

Rakenteellista osallisuutta vahvistaa se, että Järvenpään kaupunki huomioi osallisuuden edistämisen määritellessään ja kilpailuttaessaan hankintoja. Osallistuvaa budjetointia pidetään tehokkaana keinona päästä osalliseksi kaupungin talouteen, ja sitä toivottiin pidettävän keinovalikossa.

Kaupungissa osallisuus on eteenpäin vievä voima, osallisuus ei ole vain epäkohtien muuttamista.

Meille 516 vastaajalle tärkeimpiä ovat kaupungin tarjoamat tilat, kohtaamispaikat, vaikuttamismahdollisuudet, kaupunkitapahtumat, osallistuva budjetointi ja vapaaehtoisena toimiminen.

3.

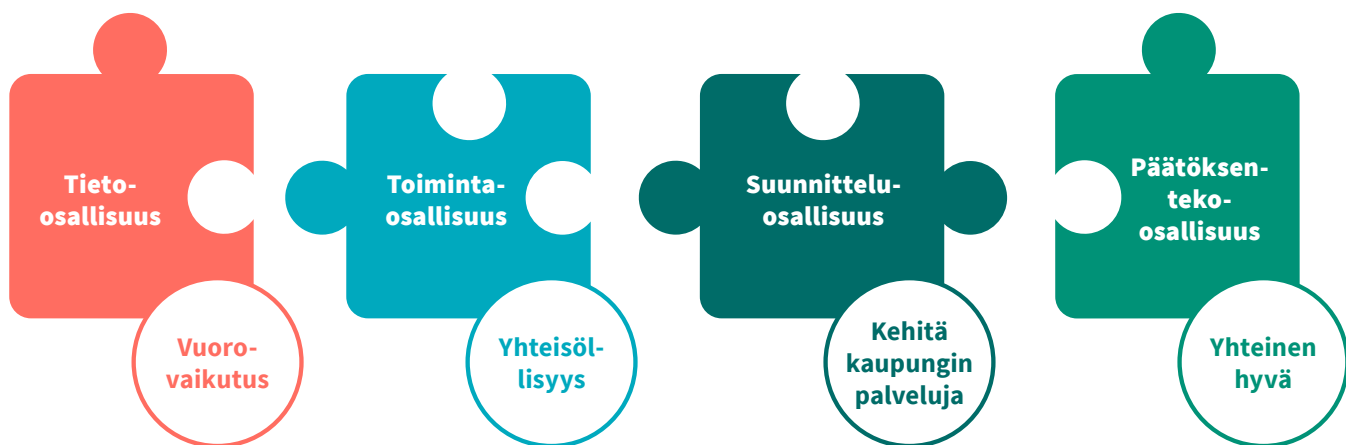
Osallisuusmalli

Osallisuus on yksi Järvenpään kaupungin arvoista. Ajatus osallisuudesta sisältyy kaupunkistrategian tulevaisuuskuvaan ”Kaupunki yhteisönä – Me teemme Järvenpään” sekä strategiseen päämäärään ”avoin hallinto, joka nojaa aidosti vaikutusarvoihin sekä hyödyntää tehokkaasti viestintäkanavia”.

Osallisuus tuottaa hyvää elämää ja ehkäisee syrjäytymistä. Osallisuusmalli lupaa kaupunkilaiselle sen, että häntä kuullaan aidosti. Kaupunkilainen tietää miten hänen osallistumisensa on vaikuttanut. Brändimme mukaisesti Syvä yhteys on järvenpääasia, mikä osallisuudessa tarkoittaa kuuntelevaa, aitoa kanssakäymistä ja toimijat mukaan ottavaa kumppanuutta.

Kunnassa tehtävä osallisuus on hyvä jäsentää tieto-, toiminta-, suunnittelu- ja päätöksenteko-osallisuudeksi. Luokittelun rajaukset elävät, ja yksi osallisuuden toiminto voi sijoittua useampaankin eri luokkaan.

Tieto-, toiminta-, suunnittelu- ja päätöksenteko

- Viestintäpalvelut
- Asiakaspalvelu
- Järvenpäässä myös osallisuusoppaat

- Osallistuminen
- Tapahtumat
- Harrastaminen
- Kansalaisaktivismi
- Vapaaehtoistoiminta
- Yhteisötilat
- Avustukset

- Palvelun arvioiminen ja palaute
- Kaavoitus OAS
- Asukas- ja asiakasraadit
- Yhteiskehittäminen
- Kaupunkikävelyt

- Äänestäminen (kuntavaalit, osallistuva budjetointi)
- Kansalaisaloite
- Kuntalaisraati
- Vaikuttamistoimielimet
- Päätöksentekoon vaikuttava toiminta

Järvenpään osallisuus näyttää vuonna 2021 tältä mukailten tieto-, toiminta-, suunnittelu- ja päätöksenteko-osallisuutta.

VUOROVAIKUTA

- kaupunki viestii ymmärrettävästi, selkeäkielisesti ja ajoissa
- anna palautetta tai tee aloite
- osallistu Järvenpäämediassa: www.jarvenpaa.fi/blogit-ja-tarinat
- asioi kaupungin palvelupisteissä
- ota osaa info- ja keskustelutilaisuuksiin
- kaupungin osallisuusoppaat palveluksessasi!
- www.jarvenpaa.fi/osallistujavaikuta

OLE OSANA YHTEISÖÄ

- Kaupunki tukee yhteisöllistä kaupunkia ja sen omaleimaisia osia:
- kaupungin avustukset
 - kaupungissa toimivat yhdistykset
 - tee tapahtuma, projekti, ympäristötalkoot...
 - ajankohtaiset tapahtumat Järvenpäässä tapahtumat.jarvenpaa.fi
 - varaa tila tai käy kaupunkiolohuoneessa
 - ala vapaaehtoiseksi
 - tule mukaan lähitalotoimintaan.

KEHITÄ KAUPUNKIA

- Osallistu suunnitteluun, anna palautetta ja arvioi:
- opetuksen ja kasvatuksen palvelut
 - hyvinvointipalvelut
 - kaupunkikehitys
 - Tule Järvenpääraatiin!

TEE YHTEISTÄ HYVÄÄ

- Osallistu päätöksentekoon ja valmisteluun:
- äänestä tai asetu ehdolle kuntavaaleissa
 - hakeudu nuorisovaltuustoon tai oppilaskuntaan
 - tee kuntalaisaloite www.kuntalaisaloite.fi
 - osallistuva budjetointi
 - vaikutusten ennakoarviointi
 - mikä sinun asuinalueellasi on tärkeää ja ajankohtaista?
 - osallisuusopas tukee vaikuttamisessa.

VUORO-
VAIKUTUS

YHTEISÖL-
LISYYS

KEHITÄ
KAUPUNKIA

YHTEINEN
HYVÄ

Tieto-
osallisuus

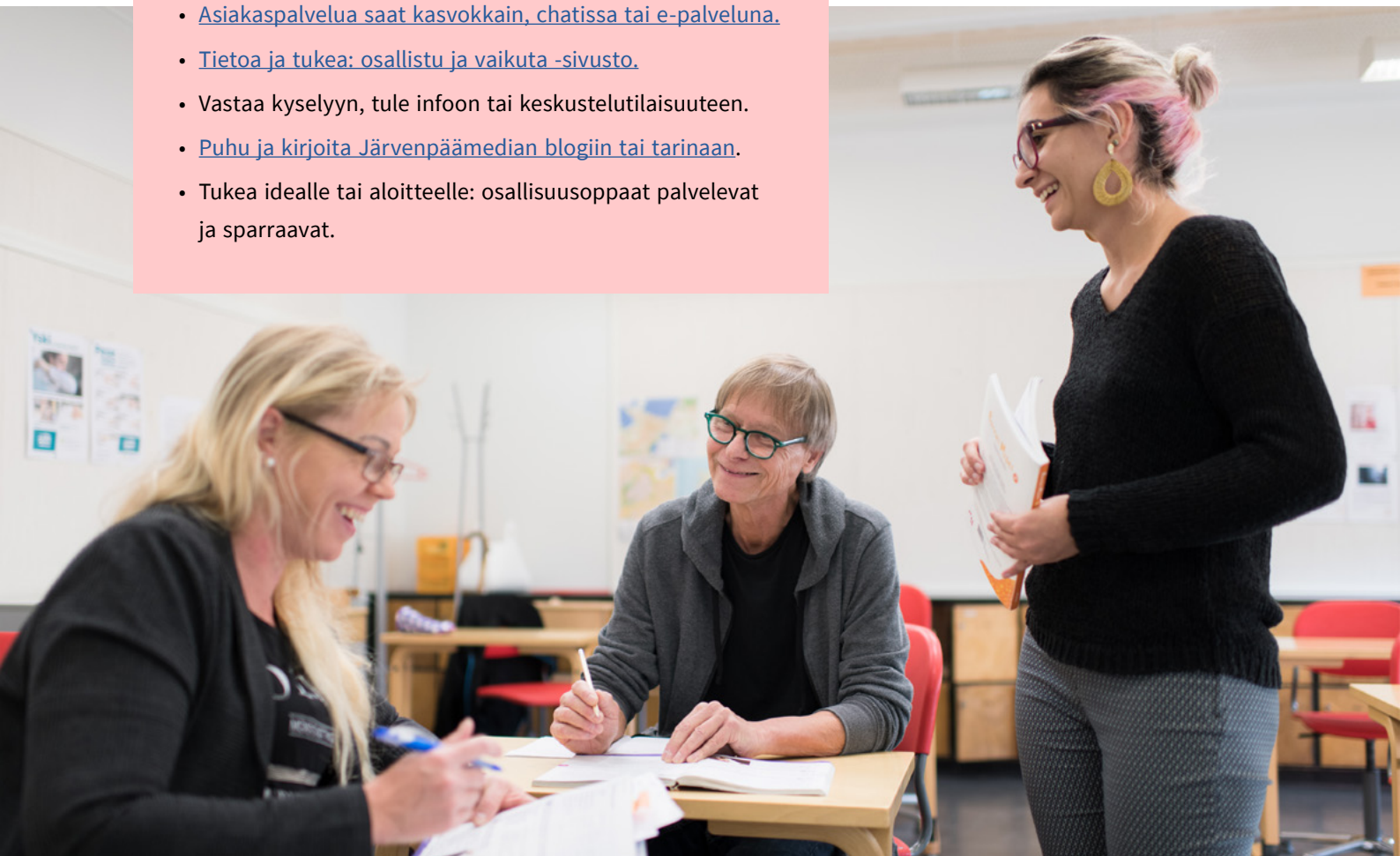
Vuoro-
vaikutus

3.1. Vuorovaikutus – tieto-osallisuus

Järvenpäässä puhutaan avoimesti ihmiseltä ihmiselle. Kaupunki viestii ymmärrettävästi, selkeäkielisesti ja ajoissa. Kaupunkilainen saa hyvää asiakaspalvelua ja kokee olevansa oikeassa paikassa. Osallistuminen on helppoa, mukavaa ja motivoivaa.

Tarjoamme tietoa, tilaisuuksia, digitaalisen alustan ja osallisuuden oppaat kaupunkilaisten aloitteellisuuden tukemiseksi:

- Anna palautetta tai kehittämisidea.
- [Asiakaspalvelua saat kasvokkain, chatissa tai e-palveluna.](#)
- [Tietoa ja tukea: osallistu ja vaikuta -sivusto.](#)
- Vastaa kyselyyn, tule infoon tai keskustelutilaisuuteen.
- [Puhu ja kirjoita Järvenpäämedian blogiin tai tarinaan.](#)
- Tukea idealle tai aloitteelle: osallisuusoppaat palvelevat ja sparraavat.

3.2.

Yhteisöllisyys – toimintaosallisuus

Toiminta-
osallisuus

Yhteisöl-
lisuus

Yhteisöllisyys lisää välitöntä hyvinvointia. Yhteisöllisesti toimivaa kaupunkia voi rakentaa monin tavoin. Yhteisöllisyys lisää hyvinvointia välittömästi. Yhteisöllisesti toimivaa kaupunkia voi rakentaa monin tavoin. Järvenpäässä on helppo järjestää tapahtumia. Tuemme yhdistysten, järjestöjen ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia ja edistämme osaltamme omaehtoista vapaaehtoisuutta. Lisäksi tarjoamme aktiivisuudelle tilaa. Osallistumalla ja harrastamalla voi samalla ottaa kantaa yhteiskunnassa tapahtuviin asioihin.

Kulttuurin tekijöiden ja kokijoiden kaupunkia luodaan asukkaiden ja yhteisöjen kanssa:

- Ota osaa: [ajankohtaiset tapahtumat Järvenpäässä](#).
- [Harrasta](#) yksin tai yhdessä!
- [Ala vapaaehtoiseksi](#).
- Järjestä tapahtuma, tempaus, projekti, talkoot tai kehittämishanke kotikulmillasi. [Tapahtumanjärjestän opas löytyy verkkosivuilta \[www.jarvenpaa.fi\]\(http://www.jarvenpaa.fi\)](#)
- [Varaa tilaa toiminnalle tai kokoontumiseen](#).
- Tutustu ja tule tutuksi [yhteisöllisissä tiloissa ja olohuoneissa](#).
- [Hae avustusta kaupungilta](#).

3.3.

Kehitä kaupunkia – suunnitteluosallisuus

Osallisuuden valtaosa tapahtuu palveluissamme. Palveluissamme kasvetaan ja opitaan, viihdytään ja harrastetaan virikkeisessä ja turvallisessa kaupunkiympäristössä. Palvelun arjessa osallisuus toteutuu käytännön tekoina ja hyvänä vuorovaikutuksena.

Kaupunkia kehittävät muun muassa:

- [Palvelun arvioiminen ja palaute](#)
- [Järvenpääraati](#): kehittäjäryhmä palveluiden suunnittelussa ja arvioinnissa
- [Myllytien asiakasraati](#)
- [Vaikuttamistoimielinten](#) tai muun osallisen osallistuminen suunnitteluun
- [Järvenpään Vanhempainverkosto](#)
- [Kaupunkikävelyt](#) ja muu ympäristön havainnointi
- Osallisuusopas opastaa kaupunkilaista palvelun kehittämisessä!

Palvelut kehittyvät ja muuttuvat. Kehitys perustuu palautteeseen, suunnitteluun ja arviointiin. Yhdessä suunnitellen, testaten ja kokeillen voi rakentaa palveluita aikaa ja resursseja säästäen.

3.4. Yhteinen hyvä – päätöksenteko-osallisuus

Yhteisesti hyvä Järvenpää ottaa kaupunkilaisen mukaan päätöksentekoon ja valmisteluun. Järvenpään hallinto on avoin ja arvioi päätösten vaikutuksia monipuolisesti osallistaen, diginä ja lähitilaisuuksissa. Kun kuntalaisten osallisuus päätöksentekoon vahvistuu, vaikutuksena on myös suomalaisen, moniäänisen ja edustuksellisen demokratian vahvistuminen. Se näkyy esimerkiksi innokkuutena äänestää kuntavaaleissa.

Osallistu päätöksentekoon ja valmisteluun:

- [Äänestä kuntavaaleissa.](#)
- Asetu ehdolle kuntavaaleissa.
- [Tee kuntalaisaloite.](#) Voit hakea ideallesi myös kannatusta.
- Hakeudu [nuorisovaltuustoon](#) tai peruskoulun tai [Järvenpään lukion](#) oppilaskunnan toimintaryhmään tai hallitukseen.
- Ole yhteydessä [vaikuttamistoimielimeen](#), [kaupunginvaltuutettuun](#), lautakunnan jäseneseen. Yhteystiedot löytyvät www.jarvenpaa.fi -sivuilta luottamushenkilöjärjestelmästä.
- Ideoi tai äänestä: [osallistuva budjetointi](#).
- Osallistu vaikutusten ennakkoarviointiin tai yhteiskehittämiseen.
- Paikalliset aiheet: mihin haluaisit kotikulmillasi vaikuttaa? Osallisuusopas tukee vaikuttamistyötä.

3.5.

Osallisuuden painopisteet 2021–2025

Osallisuuden nykytila Järvenpäässä peilautuu kaupunkistrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan, mikä yhdessä kuntalaismielipiteen kanssa tuottaa tarpeen kehittää osallisuutta. Vuoteen 2026 mennessä tavoitteena on määrällisesti 24 000 osallistumista kaupungin osallisuuskanavissa.

Kokeiluista vaikuttavimmat vakiintuvat osallisuuden keinoiksi.

Kaupunki viestii ja vuorovaikuttaa.

- Viestintä ja osallisuus: järvenpäämedia (2020 alkaen)
- Yhteisön sähköinen osallistumisalusta diginä (10/2022)
- Asiakaspalvelu ja osallisuustila Perhelässä (2023)

Järvenpää kuulee kaupunkilaisia.

- Kumppanuudet kuulemisessa (2022–2024)
- Käyttäjäsosialisuus syvenee koulurakentamisessa ja muissa palveluissa (2021–2024)
- Järvenpääraati ja osallisuusoppaat pysyväksi osaksi kaupungin osallisuustyötä (2021–2022)

Järvenpää tukee kansalaistoimintaa.

- Tapahtumanjärjestäjän opas (2020)
- Koulut auki kansalaistoiminnan käyttöön (2021–2024)
- Lähitalotoiminta jalkautuu Jamppaan (2022–2024)

Järvenpää on suoran osallistumisen edelläkävijä.

- Lasten ja nuorten ääni ja osallistuva budjetointi kehittyvät volyymiltään ja tulevat pysyväksi osaksi kaupungin osallisuustyötä (2020–2023)
- Päätöksenteko-osallisuus kehittyy raatitoiminnan, demokratiakokeilujen ja digitaalisen äänestämisen myötä (2020–2024)

Vuorovaikutusta Järvenpäämediassa

Viestimme avoimesti ja etukenossa. Asukkaat kuuluvat ja näkyvät Järvenpäämediassa. Osallisuutta tehdään diginä ja fyysisesti yhden luukun -periaatteella.

Löydä palvelut helposti

Järvenpää-tietoa >
 Talous ja hankinnat >
 Asiointi >
Osallistu ja vaikuta
 Avustukset ja stipendit
 Palautteet ja kehitysideat
 Yhteisösovellus MunJärke
 Osallistu asukkaana
 Osallistuva budjetointi
 teemalla Juhlavuosi 2021
 Kuntavaalit 2021
 Tee kuntalaisalotte
 Paikallisesti tärkeä aihe
 Osallistu palvelun kehittämiseen
 Toimi poliittikan

Osallistu ja vaikuta

Haluamme pitää huolta asukkaiden ja palveluiden käyttäjien osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista.

Osallisuus tuottaa hyvinvointia ja ehkäisee syrjäytymistä monin tavoin. Järvenpäässä osallisuus koostuu hyvästä ja syvästä vuorovaikutuksesta ja viestinnästä, asukkaiden ja yhteisöjen omaleimaisesta ja yhdessä kehittyvästä kaupungista ja palveluista, joihin pääset vaikuttamaan.

Osallisuus on eteenpäin vievä voima!

Jaa juttu:
 f t w i n e

Blogit ja tarinat

Tarina

K.O. valvostaa Järvenpään khusamisen vastaisista työistä

3.2.2021 — Järvenpäästä

Järvenpäässä on viimeiset kaksi vuotta kehitetty ja käytetty vakavaan Nuisaamiseen ja keräilyteihin puuttavaa K.O-toimintamallia. Toimintamallin tavoite on, ettei

Blogi

Harjulan tulevassa kampuksessa pienen koulun yhteisöllisyttä

20.2.2021 — Järvenpäästä

Me alustat lokasimme lapsia ikäluokkiin, vaikka he eivät aina sime kuulu. Se on aikuisten tekemä ihmeellinen keksintö, joka

Blogi

Koronan vaikutuksia hyvinvointiimme

19.1.2021 — Järvenpäästä

15.3.2020 oli päivämäärä, jolloin koronapandemia sukki kaupungin pahenut. Niin myös kaikki kaupungilisten hyvinvointia tukevat tytäpalvelut taloi-teen suten nuortopalveluitten

Blogi

Järvenpäästä ei jouduta Järvenpäästä halutaan!

25.1.2021 — Järvenpäästä

Valitessamme asuinpaikkaa yli 20 vuotta sitten Järvenpäässä oli kaikkea, mitä ihminen tarvitsee. Kaupungilla on selkeä merkki: Jo ruorena

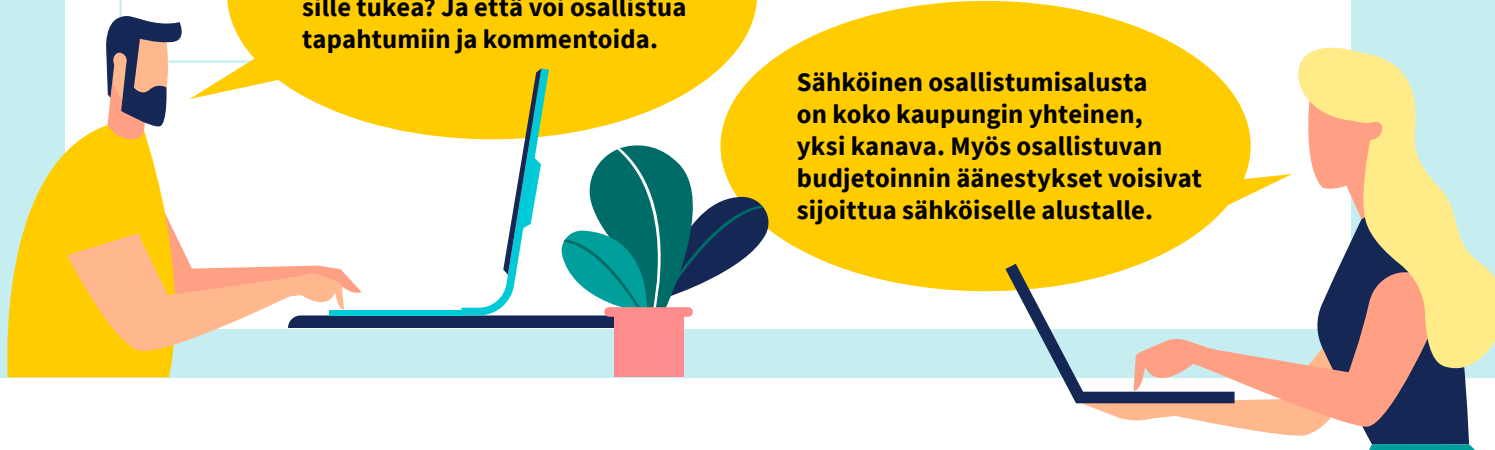
Järvenpäästudio 2.12. – Me teemme juhluvuoden!

25.11.2020 — Osallistu ja vaikuta

Me teemme juhluvuoden!

Osu-tuloslähetyk & juhluvuoden 2021 käynnistys

Nyt on juhlan ja yhteisöllisyyden aika, sillä ensi viikolla juhlistamme Järvenpäässä kahta asiaa.

Järvenpää kuulee äänesi

Vaikuttajakumppanimme, yhteisöt, yritykset ja kuntalaiset kehittävät hyvinvointia kanssamme. Palvelumme on järjestetty asukkaiden tarpeista, ei hallinnon. Arvioimme päätöksenteon vaikutuksia yhdessä ja kuulemme kaupunkilaista osana vaikutusten arviointia.

- 2021: Kuuleminen on mallinnettu osaksi vaikutusten ennakoarviointia ja hahmotettu osaksi muutosta
- 2021: Aloitamme kaupungin johdon, päättäjien ja kuntalaisten alueelliset foorumit
- 2021–2023: Hyvinvoinnin edistäminen vaikuttajakumppanien kanssa
- 2021: Järvenpääraati kehittää palveluja ja osallistuu hyvinvoinnin valmisteluun, suunnitteluun ja arviointiin
- Osallisten kuulemisen menetelmäosaaminen ja ymmärryksen syventäminen

Kaupunki organisoii kansalaistoimijat yhteen tekemään matalan kynnyksen tapahtumien ja toiminnan kaupunkia.

- Avustusjärjestelmä ja tilanvarausjärjestelmä yhdistyksille, seuroille ja yksittäisille toimijoille
- Tapahtumakalenteri kertoo ajankohtaiset menot
- Kansalaistoiminnan verkosto tekee matalan kynnyksen osallisuutta
- Tapahtumajärjestäjän opas madaltaa kynnystä tehdä itse!
- Yhteisölliset olohuoneet, puistot ja lähiliikuntapaikat kutsuvat kaupunkilaisia

Matalan kynnyksen osallisuutta ja toimintaa kaupunginosissa

2022–2024: Koulut voivat toimia alueensa kehityksen keskuksena. Koulun yhteistilojen käyttöä kaupunginosissa kehitetään, muun muassa ilta-päivä- ja viikonlopputoimintana.

2021–2025: Sosiaalinen innovaatio lähitalotoiminta laajenee kaupunginosaan

Järvenpää on suoraa osallistumisen edelläkävijä

Osallistuvan budjetoinnin projektit, Lasten ja nuorten ääni ja muut demokratiaa syventävät kokeilut innostavat osallistumaan päätöksentekoon. Kokeiluista parhaat juurtuvat osaksi päätöksentekoa.

Meillä on jo

- Lasten ja nuorten ääni (LNÄ)
- Kokeilut, kuten talouspeli, maahanmuuttajien valtuustosimulaatio ja osallistuva budjetointi.

Tavoitteet

- 2021–2025 Osallistuvan budjetoinnin projekti vuosittain tai joka toinen vuosi.
- 2021 Politiikkasuositukset päätöksenteko-osallisuuden ja suoran demokratian lisäämiseksi.

Vuoden 2026 tavoite: Luottamus kunnan toimintaan, arvosana 2,9 → 4,0 (19–26)

4.

Osallisuusmallin toteutus

Malli ja osallisuuden työkirja otetaan käyttöön kaupungin palvelualueilla ja työyksiköissä. Malli peilautuu yksikön omiin tavoitteisiin ja suunnitelmiin. Työyksiköt koulutautuvat ja suunnittelevat osallisuutta huomioiden resursoinnin sekä toteutukseen tarvittavan ajan.

Mitä osallisuusmallin käyttö sekä osallisuuden kehittäminen tarkoittaa ja vaatii meiltä? Millaista tukea ja koulutusta tarvitsemme?

- Verkostossa tutkitaan erityisesti osallisuuden vaikuttavuutta, opitaan toisiltamme, ja skaalataan osallisuuden keinoja sekä sisäiseen että ulkoiseen osallisuuteen.

Työntekijä:

- Jokainen pohtii, miten osallisuusmallissa esiin nostetut asiat näkyvät ja toteutuvat omassa työssä.
- Miten voin itse ja yhdessä työkavereiden kanssa auttaa rakentamaan mallin mukaista Järvenpäättä?

Luottamushenkilö:

- Valtuusto päivittää osallisuusmallin ja huolehtii osaltaan, että osallisuutta tehdään.

Järvenpään kaupungin osallisuusverkosto:

- Osallisuusverkosto on eri palvelualueilta kerätty työntekijöiden joukko osallisuusoppaita. He tekevät lähtökohtaisesti työtään osallistaen, he voivat toimia kaupunkilaisen aloitteen vauhdittajana sekä edistää osallisuutta omalla palvelualueellaan. Osallisuusoppaiden rooli on erilainen riippuen työalueesta ja resurssista, jolla he työskentelevät.

Verkosto aloitti vuonna 2021, ja siihen kuuluvat seuraavat työntekijät:

Kaupunkikehitys: Martta Pirttioja

Hyvinvoinnin palvelualue, työikäisten ja ikääntyneiden hyvinvointi: Anne Honkanen

Hyvinvoinnin palvelualue, kansalaistoiminta ja asiakaspalvelu: Satu Laine ja Tiina Inkinen

Hyvinvoinnin palvelualue, maahanmuuttajapalvelut: Arja Loima

Hyvinvoinnin palvelualue, kulttuuripalvelut: Kristian Schmidt ja Heidi Jäntti

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue: Tiina Liimatainen

Konsernipalvelut, HR-palvelut, sisäinen osallisuus: Laura Damski

Konsernipalvelut, viestintä ja osallisuus: Pilvi Kallio-Meriläinen

5.

Onnistumisen arviointi

Osallisuuden edistäminen on osa kaikkien kaupungin työntekijöiden työtä. Onnistuakseen osallisuustyö vaatii johdon tuen. Osallisuuspalvelut (osallisuuden erityisasiantuntija) ja osallisuusverkosto auttaa jokaista kaupungin työntekijää löytämään ja toteuttamaan oman työn kannalta merkityksellistä osallisuutta.

Osallisuutta sekä laadullisin että määrällisin mittarein

Kuntaliitto, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL ja muun muassa kehittämissympäristö Innokylä ovat luoneet mittareita kuntien osallisuuden mittaamiseksi.

Rakenteellista osallisuutta mittaavat:

- Osallisuusmalli ja -suunnitelma, osallisuuden huomiointi kaupungin strategiassa ja budjetissa, osallisuuden edistäminen laajasti Järvenpään eri toiminnoissa ja henkilöstön osallisuuskoulutus.

Kuntalaissa mainitut osallistamis- ja vaikuttamistilaisuudet:

- Keskustelu ja kuuleminen, kuntalaisraadit, mielipiteen selvittäminen ennen päätöksentekoa, vaikuttamistoimielimet ja palvelujen käyttäjät kunnan toimielimissä (esim. kokemusasiantuntija tai kehittämissasiakas), talouden suunnittelu (osallistuva budjetointi), palvelun yhteiskäyttäminen, kansalaisaktiivisuuden ja järjestöjen tukeminen, aloitteet ja muutoksenhaku.
- Osallisuuden mittareita kuntallisten päätösten vaikutusten ennakoarviointi (EVA) ja edustuksellisen ja suoran demokratian toimivat suhteet ovat osallisuuden mittareita.

Järvenpäässä mittaamme ja arvioimme osallisuutta:

Hyvinvointisuunnitelman väliarvio ja raportointi	Hyvinvoinnin palvelualue
Luottamus kunnan päätöksentekoon	Imagotutkimus
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa	Äänestysalueiden aktiivisuus
Järvenpään kokeminen kotikaupungiksi	Imagotutkimus
Tyytyväisyys vaikuttamismahdollisuuksiin	Imagotutkimus
Osallistuneiden/tapahtumien määrä (yhteisöllisyys ja yhteinen hyvä)	Määrä / tapahtuma
Yleisövaikutukset – kuntalaisten asenne ja tieto tapahtumaa tai kokeilu	Kyselyt, avoin palaute
Kuntalaisen osallisuuden kokeminen	osallisuustesti.fi
Osallisuuden ja yksinäisyyden kokemus (yhteisöllisyys, yhteinen hyvä)	TEA-viisari
Inklusiivisuus kaupungin prosesseissa (yhteinen hyvä, yhteisöllisyys)	Palaute
Puntaroivat ja pohtivat prosessit (deliberatiivisen demokratian toteutuminen)	Palaute
Toistettavuus demokratiakokeiluissa	Analyysi, kokeilun skaalautuminen

Osallisuusmallin suunnittelu vuosittain

Osallisuuden mallintaminen alkoi jo vuonna 2018, jolloin pohdittiin yhteiskunnallisen muutoksen mahdollisuuksia ja uhkia valtuutettujen kanssa. Samalla pohdittiin osallisuuden fyysisiä ja digitaalisia alustoja viranhaltijoiden kanssa. Tässä vaiheessa otettiin käyttöön mobiiliyhteisö MunJäke. Valmisteleva työryhmä päätyi suosittamaan osallisuusmallin tekemistä Järvenpään.

2018

- **Luottamushenkilöt, viranhaltijat, henkilöstö:** systeeminen pohdinta, miksi osallisuutta, mikä tärkeintä?
- Henkilöstöstä koottu työryhmä taustoittaa ja tutkii osallisuusteoriaa ja -kirjallisuutta.
- Kuntalaiskyselyyn 516 vastaajaa.
- Otettiin pilottikäyttöön yhteisöllinen digitaalinen osallistumisalusta MunJäke.

2019

- Valmisteleva työryhmä suosittelee osallisuusmallin tekemistä kaupungille.
- Kaupunkiin perustetaan uusi osallisuuden erityisasiantuntijan toimi.
- Osallisuusmallintaminen alkaa syksyllä 2019 keskusteluin vaikuttamistoimielinten, yhdistysverkoston ja yhdistysten ja 4. sektorin kanssa.
- Osallisuus huomioidaan hyvinvointisuunnitelmassa 2020–2021.

2020

- **Luonnosvaiheen kommentointi:** palvelualueiden johtoryhmät ja laajennettu johtoryhmä, kevät ja syksy.
- **Kaupunkilaiset ja henkilöstö:** Avoimet yhteisvalmistelutuokiot 18.3., 30.3., 7.4. ja 5.5.
- Kuntalaiskysely osallisuuden edistämisestä, 2/2020
- **Osallisuusmalliajattelu:** kulttuurifoorumi 1/2020.

- **Luottamushenkilöt:** valtuustoryhmien neuvottelukunta 9/2020. Lautakuntien iltakoulut 1.–9.12.
- **Verkostot:** Kuntaliitto ja Suomen osallisuusverkosto, Suomen Itsenäisyyden Ajan juhlarahasto Sitra, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Tampereen yliopisto, Uudenmaan yhdistysverkosto, Keusoten viestintä ja osallisuus, Tuusulan kunta, Järvenpään vaikuttamistoimielimet.
- Osallisuusverkoston jäsenet nimetään. Osallistu ja vaikuta -sivusto perustetaan. Ensimmäinen kaupunkitasoinen osallistuva budjetointi alkaa idea- ja haulla. Sitran rahoittama demokratiahanke Toimi politiikan näyttämöllä on toteutuksessa.

2021

- **Osallisuusmalli päättävissä elimissä ja johtoryhmissä:**
 - Puheenjohtajien jaosto 2/21
 - Yhteistyötoimikunta 2/21
 - Kaupunginhallitus 3/21
 - Kaupunginhallitus 5/21
 - Osallisuusverkosto 6/21
 - Puheenjohtajien jaosto 10/21
 - Valtuustoseminaari 11/21
- Osallisuusmallin valmistelua kehitettiin saadun palautteen perusteella.
- Osallistuvan budjetoinnin toteutusvaihe, koulurakentamisen osallisuus, lähitalomalli ja digitaalinen aloite-, palaute- ja osallistumisalusta -projekti alkavat.

Keskeisiä osallisuuden ja Järvenpään mallissa esiintyviä käsitteitä

Aloite

Jos asukkaalla on tärkeä kunnan toimintaan liittyvä asia tai idea, hän voi ehdottaa, että päättäjät käsittelevät sen. Tällaista ehdotusta sanotaan aloitteeksi. Suomessa kaikilla kunnan asukkailla on oikeus tehdä niin sanottu kuntalaisaloite, ja kunnan päättäjillä on velvollisuus käsitellä kaikki aloitteet. Muita aloitekanavia Suomessa ovat kansalaisaloite ja eurooppalainen kansalaisaloite.

Avoim hallinto

Hallinnon läpinäkyvyyttä kuvaava termi. Avoimuus hallinnossa tarkoittaa tiedon ja palveluiden saatavuutta ja hallinnon vastaanottavuutta uusille ideoille ja tarpeille.

Katso myös: <https://avoinhallinto.fi/>

Demokratia

Kansanvalta. Demokratiassa kansalla on oikeus käyttää poliittista valtaa ja vaikuttaa yhteisiin asioihin. Suomalaiset valitsevat äänestämällä keskuudestaan ihmiset päättämään yhteisistä asioista. Tällaista mallia kutsutaan edustukselliseksi demokratiaksi.

Järvenpäämedia

kaupungin omaäänistä viestintää. Järvenpäämediassa viestintä on monipuolista ja -kanavaista blogien ja studiolähetysten ja podcastien muodossa. Tavoitteena on edistää vuorovaikutteisuutta tiedotehtailun sijaan. Järvenpäämedia aloitti marraskuussa 2020.

Järvenpääraati

Järvenpääraati on asukkaista koottava monipuolinen ja väestörakenteeltaan kattava verkosto, joka osallistuu muun muassa hyvinvoinnin suunnitteluun, sekä seuraa ja arvioi palveluiden kehitystä. Raatilainen voi ottaa erilaisen roolin asiayhteydestä riippuen. Raatiin on avoin haku.

Kansalaistoiminta

henkilön julkinen toiminta yhteiskunnan, yhteisön jäsenenä, erilaisissa yhdistyksissä, kansalaisjärjestöissä ja asukasliikkeenä. Kansalaistoiminta tukee demokratian kehittymistä, ja auttaa lähentymään välitöntä yhteisten asioiden hoitoa.

Kaupunkiolohuone

Tila, jota voi ylläpitää järjestö, yhdistys, seurakunta, kaupunki tai yrittäjä. Myös kaupunkilaiset voivat itse luoda epävirallisempia tiloja olohuoneiksi. Tila on avoin, maksuton ja saavutettava, ja mikä tärkeintä, kaupunkilaisten hyväksi katsoma paikka kokoontua. Kaupunkiolohuoneita Järvenpäässä ovat esimerkiksi Settlementti Louhelan Aluetupa Jampassa, kaupungin ylläpitämä Myllytien toimintakeskus.

Koulut auki, koulut alueensa keskuksina

Järvenpään kaupungin osallisuustavoite, jossa alueen koulut avautuvat nykyistä paremmin alueen asukkaiden käyttöön, ja jossa harrastetaan ja kokoonnutaan. Edistää paikallista vuoropuhelua ja edistää paikallisten ajankohtaisia asioita.

Kuuleminen

Asianosaisten kuuleminen on osa avoimen hallinnon valmistelua ja päätöksentekoa. Hallintoon ja hallinnon menettelyyn liittyvä osallisuuden keskeinen toimintatapa.

Lähitalotoiminta, lähitalomalli

Yhteisöllinen toimintatapa muun muassa vuokratilayhtiöissä. Vuonna 2021 mennessä on toimittu yhdeksässä kerrostalossa Myllytien toimintakeskuksen lähiympäristössä. Lähitalotoimintaa viedään muihin kaupunginosaan.

Osallisuusopas ja Osallisuusverkosto

Järvenpään kaupungin organisaatiossa eri palvelualueilla on nimetty osallisuusoppaat. He muodostavat kaupungin osallisuusverkoston. Tehtävänä on tukea osallisuutta palvelualueilla sekä järvenpääläisiä vaikuttamaan asioissa, jotka heille ovat tärkeitä.

Osallistuva budjetointi

Osallistuvalla budjetoinnilla tarkoitetaan toimintatapaa, jossa kansalaiset päättävät tietyn rahamäärän käytöstä tai osallistuvat muulla tavoin kaupungin taloudesta päättämiseen. Järvenpäässä osallistuvaa budjetointia eli tuttavallisesti osbu on Lasten ja Nuorten Äänessä (LNÄ) käytetty jo vuodesta 2007, ja 2020 osallistuvaa budjetointia kokeiltiin teemalla Järvenpään kaupunkikulttuuri.

Perhelän asiakaspalvelu- ja osallisuustila

Bulevardikortteliin Järvenpäässä vuonna 2023 valmistuva bulevardikortteli. Kortteliin asettuu myös kaupungin keskitetty asiakaspalvelu. Tilaan tulee osallisuustilaa kaupunkilaisten käyttöön.

Politiikkasuositukset

Politiikkasuositus on lyhyt ja tarkasti rajattu teksti, joka on puheenvuoro johonkin meneillään olevaan keskusteluun tai päätösprosessiin. Sen tavoitteena on edistää jotain tiettyä muutosta yhteiskunnassa, esimerkiksi maahanmuuttajien demokratiakokeilussa [Toimi politiikan näyttämöllä](#), maahan muuttaneiden osallisuutta kunnallispolitiikkaan.

Soveltava taide

Menetelmiä, joita voi käyttää esimerkiksi käsittelemään kinkkisiä pulmia tai voimauttamaan vaikuttamiseen ja osallistumiseen. Soveltavalla taiteella on hyvinvointivaikutuksia kaikissa ryhmissä. Soveltava taide tarjoaa mahdollisuuden keskustella ja jakaa kokemuksia syvällisellä, empatiaa lisäävällä tavalla.

Suora demokratia

Suora demokratia on demokratian muoto, jossa pääasiallisia vallankäyttäjiä ovat kansalaiset. Suoran demokratian ihanne on kaikkien kansalaisten yhtäläinen mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin. Suoran demokratian päätöksenteon mekanismeja ovat muun muassa kansalaisaloite, kansanäänestys ja osallistuvan budjetoinnin muoto, jossa kuntalaiset päättävät kunnan rahojen käytöstä.

Suora osallistuminen

Edustuksellista demokratiaa täydentämään on erityisesti 1990-luvulta lähtien kehittynyt suoran osallistumisen käytäntöjä, joiden kautta kuntalaiset voivat suoremmin vaikuttaa asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon

Sähköinen osallisuusalusta, digitaalinen osallisuus

Aloite-, palaute- ja osallistumisen sähköinen alusta. Kanava, jolla kaupunkilainen pääsee helposti osallistumaan ja vaikuttamaan, silloin kun hänelle itsellensä sopii. Alusta otetaan käyttöön lokakuussa 2022.

Tieto-, toiminta-, suunnittelu- ja päätöksenteko-osallisuus

Osallisuuden eri kategoriat hahmottavat kunnassa tehtävää osallisuutta. Tieto-osallisuus viittaa saavutettavaan ja ymmärrettävään viestintään. Toimintaosallisuus on osallistumista toimintaan, ja suunnitteluosallisuus osallistumista suunnitteluun. Päätöksenteko-osallisuudessa kuntalaisella on aito mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon.

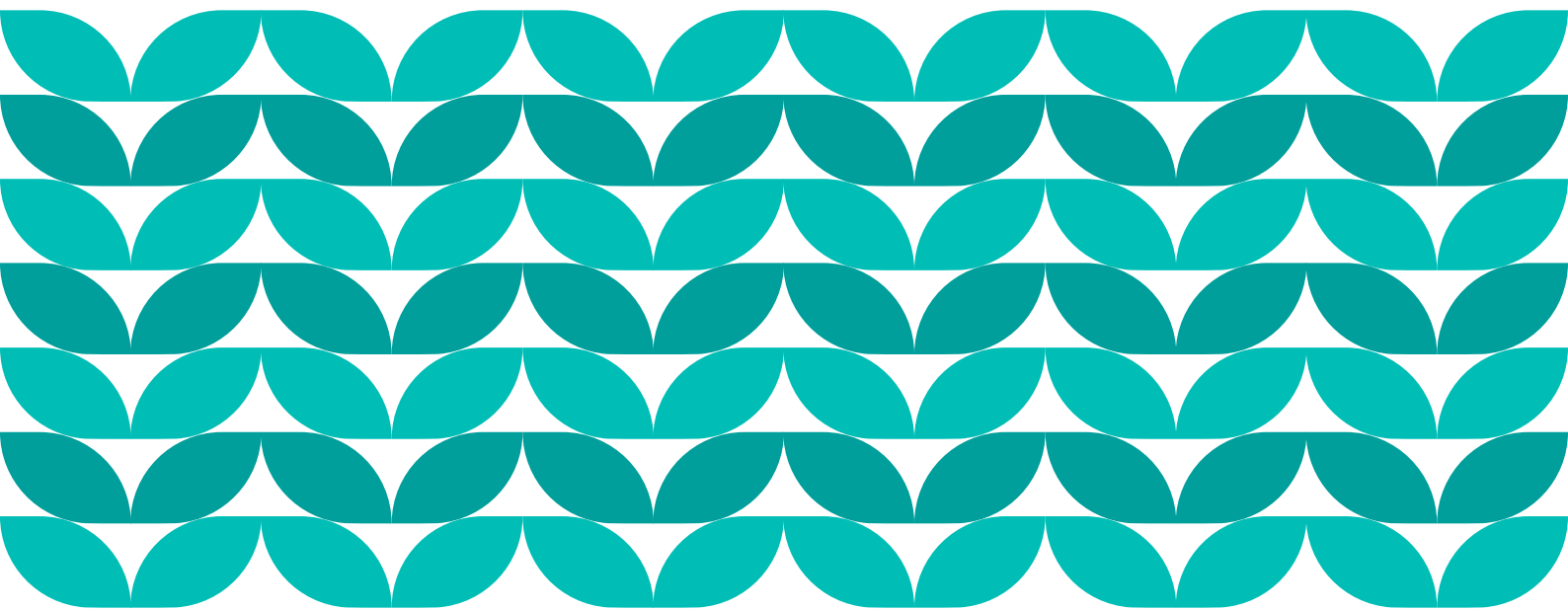
Vaikuttamistoimielimet

Ryhmä ihmisiä, jotka voivat vaikuttaa siihen, että heidän edustamiensa ihmisten ääni tulee kuuluville. Vaikuttamiselimiä Järvenpäässä ovat nuorisovaltuusto, eläkeläisneuvosto ja vammaisneuvosto. Kaupunginhallitus asettaa ihmiset vaikuttamistoimielimeen.

Valtuustosimulaatio, demokratiakokeilu

Järvenpään kaupungissa järjestetty tilaisuus, jossa Toimi politiikan näyttämöllä -hankkeen osallistujat kokeilivat valtuutetun roolia. He osallistuivat simulaatiossa iltakouluun ja valtuuston kokoukseen ja tekivät päätöksen Järvenpään kaupunkia koskevasta asiasta.

Järvenpää

Järvenpään kaupunki

PL 41, 04401 Järvenpää

Vaihde (09) 27 191

www.jarvenpaa.fi